

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΟΜ(93) 600 ΤΕΛΙΚΟ

Βρυξέλλες, 14 Δεκεμβρίου 1993

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή
του Πρωτοκόλλου για την κοινωνική πολιτική
που υποβάλλεται από την Επιτροπή
στο Συμβούλιο
και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
Τα επιτεύγματα της Συνθήκης του Μάαστριχτ	
Πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας	
Καταγωγή των άρθρων 3 και 4 της Συμφωνίας	
Οι λειτουργίες του κοινωνικού διαλόγου	
ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	13
ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	13
ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	13
Σημερινή κατάσταση	
Νέα προσέγγιση	
ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ	16
Νέα προσέγγιση της διαβούλευσης: περίληψη	
ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΗ ΛΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ	19
Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ	21
Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	22
Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΜΕΣΩ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ	23
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	25
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΣΧΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ "ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ" ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 24 ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ	
ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ "ΜΕΛΕΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ (ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ)"	
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ..	

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. Η θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπιφέρει αυτόματα τη θέση σε ισχύ του Πρωτοκόλλου για την κοινωνική πολιτική καθώς και της Συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική (εφεξής καλούμενη Συμφωνία).
2. Το Πρωτόκολλο και η Συμφωνία ορίζουν ότι 11 κράτη μέλη "επιθυμούν να συνεχίσουν το δρόμο που χάραξε ο Κοινωνικός Χάρτης το 1989, διευκρινίζοντας ότι αυτό δεν θίγει τις διατάξεις της Συνθήκης, ιδίως όσες αφορούν την κοινωνική πολιτική και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού κεκτημένου".
3. Τουλάχιστον έως το 1996, η κοινωνική πολιτική θα διέπεται αφενός από τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ και αφετέρου από τις διατάξεις της Συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική που θα προσφέρουν μια νέα βάση για κοινοτική δράση, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας λήψης νομοθετικών μέτρων από τα 11 κράτη μέλη τα οποία υπέγραψαν τη Συμφωνία. Η κατάσταση αυτή, δεν έχει παρουσιαστεί ποτέ στην Κοινότητα κατά το παρελθόν.
4. Τα άρθρα 3 και 4 της Συμφωνίας αποτελούν σημαντική εξέλιξη του άρθρου 118B της Συνθήκης. Επανορίζουν το καθήκον της Επιτροπής σχετικά με την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου προβλέποντας την υποχρέωσή της, αφενός, να προωθεί τη διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων και, αφετέρου, να ζητεί τη γνώμη τους πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Επίσης τα άρθρα αυτά ανοίγουν νέες προοπτικές όσον αφορά το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο ο οποίος μπορεί στο εξής να οδηγήσει στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών, που μπορούν να υλοποιηθούν, σε σαφώς καθορισμένες περιπτώσεις, με απόφαση του Συμβουλίου βασισμένη σε πρόταση της Επιτροπής.
5. Τα άρθρα 3 και 4 της Συμφωνίας σχεδόν επαναλαμβάνουν τη συμφωνία που συνάφθηκε στις 31 Οκτωβρίου 1991 μεταξύ UNICE, CES, και CEEP, στην ομάδα ad hoc προορισμένη να καθορίσει το ρόλο και τη θέση του κοινωνικού διαλόγου στο νέο κοινοτικό πλαίσιο.

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

6. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 της Συμφωνίας οι κοινωνικοί εταίροι έχουν τώρα το δικαίωμα να αποφαινούνται ύστερα από πρόσκληση της Επιτροπής τόσο επί του αντικειμένου του προσανατολισμού της κοινωνικής πολιτικής της Κοινότητας, όσο και επί του περιεχομένου της κοινοτικής δράσης σε αυτόν τον τομέα.

Διευκολύνοντας τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για την εξασφάλιση "ισορροπημένης υποστήριξης προς όλα τα μέρη". Μεταξύ των διαφόρων μέτρων που ενδέχεται να διευκολύνουν το διάλογο, περιλαμβάνονται η οργάνωση συνεδριάσεων, η παροχή υποστήριξης για τελούμενες από κοινού ή από μεικτές ομάδες μελέτες ή σε μεικτές ομάδες εργασίας, καθώς και η παροχή τεχνικής βοήθειας που κρίνεται αναγκαία για την υποστήριξη του διαλόγου.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

7. Με βάση κάποια κριτήρια τα οποία καθορίζονται παρακάτω, μπορεί να ζητηθεί η γνώμη ορισμένων οργανώσεων. Η Επιτροπή αναρωριζει ταυτόχρονα οτι ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ UNICE, CEEP και CES επέτρεψε την απόκτηση σημαντικής εμπειρίας.

Κατά κανόνα, η Επιτροπή εκτιμά ότι πρέπει να γίνεται διαβούλευση με τις οργανώσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 της Συμφωνίας, στο μέτρο που ανταποκρίνονται στα ακόλουθα κριτήρια.

Οι οργανώσεις πρέπει:

- να είναι διεπαγγελματικές, ή να έχουν συσταθεί κατά κλάδο ή κατηγορία δραστηριοτήτων και να είναι οργανωμένες σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- να αποτελούνται από οργανώσεις οι οποίες είναι αναγνωρισμένες οι ίδιες ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των δομών των κοινωνικών εταιρών των κρατών μελών και ότι έχουν ικανότητα διαπραγμάτευσης συμφωνιών και να είναι στο μέτρο του δυνατού, αντιπροσωπευτικές σ,όλα τα κράτη μέλη -
- να διαθέτουν επαρκείς δομές που να τους επιτρέπουν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία διαβούλευσης.

ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

8. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 3 της Συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική ορίζουν ότι "για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, εκτιμήσει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή".

9. Σύμφωνα με την ήδη κτηθείσα εμπειρία, η Επιτροπή προτείνει την ακόλουθη διαδικασία:

- η πρώτη διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων λαμβάνει χώρα με την αποστολή της επιστολής εκ μέρους της Επιτροπής. Η ζητούμενη διαβούλευση μπορεί να γίνει είτε γραπτώς είτε, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, με την οργάνωση συνεδρίασης ad hoc. Η περίοδος της διαβούλευσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 6 εβδομάδες -
- η Επιτροπή θα προσδιορίζει τη θέση της υπό το φως των σχολίων που θα λάβει κατά τη διάρκεια της πρώτης διαβούλευσης και θα αποφασίσει για τη σκοπιμότητα της μετάβασης στη δεύτερη φάση -
- η δεύτερη φάση της διαβούλευσης λαμβάνει χώρα με την παραλαβή της δεύτερης επιστολής της Επιτροπής η οποία περιλαμβάνει το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης συμπεριλαμβανόμενης της πιθανής νομικής της βάσης -
- με την ευκαιρία αυτής της δεύτερης διαβούλευσης, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή γνώμη γραπτώς και, εφόσον το επιθυμούν με την οργάνωση συνεδρίασης ad hoc, στην οποία να εμφανίζονται τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας με τις αντίστοιχες θέσεις τους όσον αφορά το σχέδιο κειμένου. Ενδεχομένως, υποβάλουν σύσταση στην οποία εκθέτουν τις κοινές θέσεις τους όσον αφορά το σχέδιο κειμένου. Η διάρκεια της δεύτερης αυτής φάσης δεν πρέπει να υπερβαίνει επίσης τις 6 εβδομάδες.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

10. Οι κοινωνικοί εταίροι των οποίων ζητείται η γνώμη από την Επιτροπή σχετικά με το περιεχόμενο μιας πρότασης για κοινοτική δράση μπορούν να διαβιβάσουν στην Επιτροπή γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση. Διαφορετικά, μπορούν επίσης να πληροφορήσουν την Επιτροπή για τη θέλησή τους να κινήσουν, στο πλαίσιο της ανεξαρτησίας που διαθέτουν, διαδικασία διαπραγμάτευσης η οποία μπορεί να οδηγήσει στη σύναψη άμεσης συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Η διάρκεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης μπορεί να είναι 9 μήνες και ακόμη να παραταθεί με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής.
11. Με την λήξη της προθεσμίας των 9 μηνών, ή πριν, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τις διαπραγματεύσεις η οποία πληροφορεί την Επιτροπή:
 - α) είτε ότι έχουν συνάψει συμφωνία και καλούν από κοινού την Επιτροπή να προτείνει στο Συμβούλιο την έκδοση απόφασης εφαρμογής -

- β) είτε ότι ενώ έχουν συνάψει συμφωνία μεταξύ τους, προτιμούν να τη θέσουν σε εφαρμογή σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πρακτικές των κοινωνικών εταίρων και των κρατών μελών -
 - γ) είτε ότι προτίθενται να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις πέρα των προβλεπόμενων 9 μηνών και ότι για το σκοπό αυτό ζητούν από την Επιτροπή να καθορίσουν από κοινού νέα προθεσμία -
 - δ) είτε ότι είναι αδύνατον να καταλήξουν σε συμφωνία.
12. Στην περίπτωση που προβλέπεται στο σημείο δ), η Επιτροπή θα εξετάσει υπό το φως των πραγματοποιηθεισών εργασιών τη σκοπιμότητα να προτείνει μια νομοθετική πράξη στον εν λόγω τομέα και θα διαβιβάσει στο Συμβούλιο το αποτέλεσμα των εργασιών της. Επίσης, ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καθώς και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στη Συνθήκη.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

13. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο υλοποιούνται είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών είτε, σε τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο 2, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου που λαμβάνεται ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μια ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα από τους αναφερόμενους στο άρθρο 2, παράγραφος 3 οπότε αποφασίζει με ομοφωνία.
14. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Συμφωνίας, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, νομικά, να συμβουλευτεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις αιτήσεις που υποβάλλονται σ'αυτήν από τους κοινωνικούς εταίρους για την υλοποίηση μιας συμφωνίας μέσω απόφασης του Συμβουλίου. Εντούτοις, η Επιτροπή προτίθεται να πληροφορεί το Κοινοβούλιο και να του διαβιβάζει το κείμενο της συμφωνίας μαζί με την πρότασή της για απόφαση και την αιτιολογική έκθεση, έτσι ώστε το Κοινοβούλιο να μπορεί, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να διαβιβάσει τη γνώμη του στην Επιτροπή και το Συμβούλιο.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

15. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η απόφαση του Συμβουλίου αφορά μόνο το κείμενο της συμφωνίας όπως συνάφθηκε από τους κοινωνικούς εταίρους. Σε περίπτωση τροποποίησης της συμφωνίας, αυτή δεν θα μπορούσε πλέον να θεωρηθεί ως συμφωνία που έχει συναφθεί ελεύθερα μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

16. Εφόσον το Συμβούλιο αποφασίσει, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 4, § 2 να μην θέσει σε εφαρμογή τη συμφωνία όπως αυτή συνάφθηκε από τους κοινωνικούς εταίρους, η Επιτροπή θα αποσύρει την πρότασή της για απόφαση και θα εξετάσει τη σκοπιμότητα πρότασης για νομοθετική τάξη στον εν λόγω τομέα.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΜΕΣΩ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

17. Η συμφωνία θεσπίζει τη γενική αρχή βάσει της οποίας οι οδηγίες μπορούν να τίθενται σε εφαρμογή δια της οδού των συλλογικών συμφωνιών. Η αρχή αυτή έχει αναγνωρισθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Επίσης είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται την ταυτόχρονη θέση σε ισχύ του Πρωτοκόλλου για την Κοινωνική Πολιτική, καθώς και της Συμφωνίας για την Κοινωνική Πολιτική που συνάφθηκε μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, πλην του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (εφεξής καλούμενη Συμφωνία).
2. Στόχος αυτής της ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει την προσέγγιση της Επιτροπής στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου και της Συμφωνίας, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη εμπειρία σ' αυτόν τον τομέα. Η Επιτροπή προτίθεται να επανεξετάσει και να τροποποιήσει τις διαδικασίες αυτές με βάση την κτηθείσα εμπειρία και σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συζητήσεων που σκοπεύει να ενθαρρύνει με τα άλλα κοινοτικά όργανα, τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο. Πρόκειται για μια δυναμική διαδικασία η οποία θα αναπτύσσεται και θα εξελίσσεται με το χρόνο. Η Επιτροπή πιστεύει σθεναρά, επομένως, ότι θα είναι δυνατόν να καθορισθούν οι απαιτούμενες αλλαγές και προσαρμογές μόνο δια μέσου της πρακτικής εμπειρίας από την εφαρμογή της Συμφωνίας. Η σχετική αναθεώρηση θα γίνεται με βάση την έκθεση προόδου της επίτευξης των στόχων του άρθρου 1 της Συμφωνίας, την οποία απαιτείται να συντάσσει η Επιτροπή κατ' έτος σύμφωνα με το άρθρο 7 της εν λόγω Συμφωνίας. Αυτή η έκθεση για πρακτικούς λόγους θα αντικαταστήσει την έκθεση για την εφαρμογή του Κοινοτικού Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων.
3. Συνάπτοντας τη Συμφωνία για την Κοινωνική Πολιτική στο Μάαστριχτ και ένα πρωτόκολλο που έγινε δεκτό από τους 12, τα 11 υπογράφοντα κράτη μέλη εξέφρασαν τη θέλησή τους να διαθέσουν στην Κοινότητα τα μέσα για την προώθηση της κοινωνικής διάστασης στον ίδιο ρυθμό με τους άλλους τομείς, ιδίως τον οικονομικό, της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.
4. Η Συμφωνία διευκρινίζει τους στόχους της κοινωνικής πολιτικής στο δρόμο που χάραξε ο Χάρτης του 1989. Οι στόχοι αυτοί καλύπτουν την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, μια επαρκή κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο, την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων που να επιτρέπει αυξημένο και βιώσιμο επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.
5. Οι στόχοι αυτοί έρχονται να συμπληρώσουν τα γενικά και συγκεκριμένα καθήκοντα της Κοινότητας που απαριθμούνται στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του τίτλου II της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνίστανται κυρίως στην προώθηση ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας.

Τα επιτεύγματα της Συνθήκης του Μάαστριχτ

6. Τα επιτεύγματα της Συμφωνίας κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες :

- α) Επέκταση και διασαφήνιση των κοινοτικών αρμοδιοτήτων.
- β) Η Συμφωνία καθορίζει ειδικούς κανόνες για την υιοθέτηση των μέτρων που προτείνονται σ' αυτό το πλαίσιο.

Κατά πρώτο λόγο, προσφέρει τη δυνατότητα να λαμβάνονται αποφάσεις με ενισχυμένη πλειοψηφία στον τομέα της υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας και προσφέρει αυτή τη δυνατότητα για πολλούς νέους τομείς:

- συνθήκες εργασίας -
- πληροφόρηση και διαβούλευση των εργαζομένων -
- ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης για τους άνδρες και τις γυναίκες -
- ένταξη απόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας.

Κατά δεύτερο λόγο, επιφυλάσσει τη λήψη αποφάσεων με ομοφωνία των 11 υπογραφόντων κρατών μελών για τους ακόλουθους τομείς :

- οικονομικές συνεισφορές για την προώθηση της απασχόλησης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης -
- κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων
- προστασία των εργαζομένων στις περιπτώσεις που λήγει η σύμβαση εργασίας τους -
- εκπροσώπηση των εργαζομένων και συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων -
- συνθήκες απασχόλησης για πολίτες τρίτων χωρών, πούκατοικούν νόμιμα στο κοινοτικό έδαφος.

Τέλος, θέτει ρητά εκτός του πεδίου της Συμφωνίας τα θέματα τα σχετικά με τις αμοιβές, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, το δικαίωμα απεργίας και το δικαίωμα ανταπεργίας (lock-out).

- γ) Η Συμφωνία επιβεβαιώνει την αναγνώριση - που έχει ήδη εισαχθεί με το άρθρο 118B της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης - του θεμελιώδους ρόλου των κοινωνικών εταίρων στην υλοποίηση της κοινωνικής διάστασης σε κοινοτικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή της επικουρικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 3B της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζεται στην πράξη διπλή επικουρικότητα στον κοινωνικό τομέα : αφενός, η επικουρικότητα που διέπει τη διαιτησία μεταξύ εθνικής και κοινοτικής ρύθμισης και, αφετέρου, η επικουρικότητα που καθορίζει την επιλογή, σε κοινοτικό επίπεδο, μεταξύ νομοθετικής και συμβατικής οδού.

Αναμφισβήτητα, αυτό το τελευταίο επίτευγμα της Συνθήκης φαίνεται ότι μπορεί να έχει τις σημαντικότερες συνέπειες. Σχετικά με αυτό, η Επιτροπή δεν μπορεί παρά να εκφράσει την ικανοποίησή της, διαπιστώνοντας ότι αυτή η αρχή της διπλής επικουρικότητας στον κοινωνικό τομέα, την οποία η ίδια είχε εισάγει στο πλαίσιο της συμβολής της στη διακυβερνητική διάσκεψη, επαναλήφθηκε από τους κοινωνικούς εταίρους και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στο κείμενο της Συμφωνίας.

Είναι σημαντικό επίσης να υπογραμμισθεί ότι αυτή η αναγνώριση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων διενεργείται σε δύο επίπεδα :

- σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με την εξής διάταξη: "τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των οδηγιών" που θεσπίζονται στο πλαίσιο της Συμφωνίας (άρθρο 2.4) -
- σε κοινοτικό επίπεδο, εφόσον η Συμφωνία εισάγει μια πρωτότυπη διαδικασία διαβούλευσης των κοινωνικών εταίρων, η οποία "μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν," σε μια διαπραγμάτευση, δηλαδή "στη σύναψη συμβατικών σχέσεων" (άρθρο 4).

Πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας

7. Η Συμφωνία έχει νομική βάση, εφόσον το Πρωτόκολλο για την Κοινωνική Πολιτική, το οποίο έχει εγκριθεί από τους 12 και έχει επομένως ισχύ συνθήκης, παραδέχεται τη δυνατότητα λήψης μέτρων από τους 11.

Επομένως, ο κοινοτικός χαρακτήρας των μέτρων που λαμβάνονται στο πλαίσιο της Συμφωνίας είναι αδιαμφισβήτητος. Εκ του γεγονότος αυτού, το Δικαστήριο θα είναι αρμόδιο για την εκτίμηση της ισχύος των οδηγιών που εκδίδονται από τους 11 και για την ερμηνεία τους. Εξάλλου, το πεδίο εφαρμογής αυτών των οδηγιών θα διέπεται από την αρχή της εδαφικότητας : οι οδηγίες αυτές δεν θα ισχύουν στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου, όμως ένας βρετανός υπήκοος που κατοικεί ή η θυγατρική επιχείριση ενός βρετανικού ομίλου που εδρεύει στο έδαφος ενός από τα 11 υπόλοιπα κράτη μέλη, θα υπάγεται στην εναρμονισμένη νομοθεσία του κράτους αυτού. Τέλος, το πρωτόκολλο αποτελεί μέρος του κοινοτικού κεκτημένου, όπως οποιαδήποτε άλλη διάταξη της Συνθήκης ΕΚ .

8. Πρέπει εντούτοις να υπογραμμισθεί ότι η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θίγει την ευχέρεια των φορέων να ανατρέχουν, όσον αφορά τον κοινωνικό τομέα, στις διατάξεις που προβλέπονται από τη Συνθήκη ΕΟΚ, σύμφωνα με τις διαδικασίες οι οποίες δεσμεύουν τα 12 κράτη μέλη.

Κατά συνέπεια, η κοινωνική πολιτική διέπεται :

- από τις διατάξεις της Συνθήκης Ε.Κ. όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση -
- από τις διατάξεις της Συμφωνίας οι οποίες θα αποτελέσουν νέες βάσεις για κοινοτική δράση, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής θέσπισης νομοθετικών μέτρων από τα 11 κράτη μέλη τα οποία υπέγραψαν τη Συμφωνία.

Η κοινωνική πολιτική υπόκειται λοιπόν σε δύο αυτόνομα και συμπληρωματικά μεταξύ τους νομικά πλαίσια (βλέπε παράρτημα 1).

Ο κύριος στόχος της Επιτροπής είναι να προωθήσει την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, επωφελούς για το σύνολο των πολιτών της Ένωσης και η οποία, στο μέτρο του δυνατού, θα υποστηρίζεται από το σύνολο των κρατών μελών.

Η Επιτροπή λοιπόν δεν μπορεί παρά να ελπίζει ότι η κοινοτική δράση στον κοινωνικό τομέα θα στηριχθεί εκ νέου σε μία μόνο νομική βάση. Με αυτή την προοπτική, η διάσκεψη των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η οποία θα πραγματοποιηθεί το 1996, προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία.

Τα κύρια κριτήρια που θα προσδιορίζουν την επιλογή της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθηθεί - Συνθήκη Ε.Κ. ή Συμφωνία των 11 - είναι προ πάντων:

- η φύση της πρότασης -
- η στάση των κοινωνικών εταίρων απέναντι στην πρόταση -
- η αναγκαιότητα να προωθηθεί η κοινωνική διάσταση με τον ίδιο ρυθμό όπως και οι άλλοι τομείς πολιτικής και ως εκ τούτου η δυνατότητα για το Συμβούλιο να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία -
- η θέληση να καταστεί δυνατό να επωφεληθούν των διατάξεων όλοι οι εργαζόμενοι της Κοινότητας
- η δυνατότητα να προχωρήσουν μαζί οι 12.

Εφόσον πρόκειται για μελλοντικές προτάσεις, η Επιτροπή θα εκτιμήσει κατά περίπτωση, συναρτήσει των προαναφερθέντων κριτηρίων, το κατά πόσον ενδείκνυται η προσφυγή στο Πρωτόκολλο. Πάντως, στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας, η Επιτροπή θα δώσει την προτεραιότητα στο νομικό μέσο που επιτρέπει τη λήψη απόφασης από τα 12 κράτη μέλη.

Εφόσον πρόκειται για προτάσεις που εκκρεμούν ενώπιον του Συμβουλίου και έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο του προγράμματος κοινωνικής δράσης, η Επιτροπή θα αποφασίζει κατά περίπτωση εάν πρέπει να γίνεται προσφυγή στις διατάξεις της Συμφωνίας για να προωθηθούν οι προτάσεις, έναντι ενδεχόμενου αδιέξοδου στο Συμβούλιο. Σε περίπτωση που επιλέξει τις διαδικασίες της συμφωνίας, η Επιτροπή θα κάνει ότι είναι δυνατόν ενδεχομένως σε συμφωνία με τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς εταίρους ώστε οι ήδη εκτελεσθείσες εργασίες να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να επιταχυνθεί η πορεία της συμβουλευτικής διαδικασίας.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 4 ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

9. Τα άρθρα 3 και 4 της Συμφωνίας είναι εμπνευσμένα σε μεγάλο βαθμό από τη συμφωνία που συνάφθηκε στις 31 Οκτωβρίου 1991 από την UNICE, την CES και το CEEP και μπορούν να θεωρηθούν ως σημαντική εξέλιξη του άρθρου 118B της Συνθήκης¹. Επανορίζουν το καθήκον της Επιτροπής να προωθεί τον κοινωνικό διάλογο, προβλέποντας την υποχρέωσή της, αφενός να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και, αφετέρου, να ζητεί τη γνώμη τους πριν υποβληθούν προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Επίσης τα άρθρα αυτά ανοίγουν νέες προοπτικές όσον αφορά το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό

¹ Το άρθρο αυτό προστέθηκε με την Ενιαία Πράξη και έχει ως εξής: "η Επιτροπή θα επιδιώκει να αναπτύσσει το διάλογο μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο οποίος θα μπορούσε, εφόσον τα δύο μέρη το κρίνουν επιθυμητό να οδηγήσει σε σχέσεις βασισμένες σε συμφωνία".

επίπεδο, καθόσον αυτός τώρα μπορεί να οδηγήσει στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών, οι οποίες μπορούν να εφαρμόζονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, με απόφαση του Συμβουλίου βασισμένη σε πρόταση της Επιτροπής.

Οι λειτουργίες του κοινωνικού διαλόγου

10. Ο συμβατικός διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο σύμφωνα με το άρθρο 118B της συνθήκης ΕΟΚ εκφράζεται με συζητήσεις και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος. Αν και οι συναντήσεις αυτές δεν κατέληξαν σε επίσημες δεσμεύσεις εκ μέρους των κοινωνικών εταίρων ωστόσο είχαν ως αποτέλεσμα πολυάριθμες κοινές γνώμες για σημαντικά θέματα όπως για τα μακροοικονομικά προβλήματα, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών ή την προσαρμοστικότητα της αγοράς εργασίας.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας, είναι σημαντικό να γίνει σαφής διάκριση των δύο ακόλουθων λειτουργιών του κοινωνικού διαλόγου:

- διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων, με σκοπό να ληφθούν οι γνώμες ή οι συστάσεις των ευρωπαϊκών οργανώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων σχετικά με τις διάφορες προτάσεις που καταρτίζει η Επιτροπή,
- διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων που στο πλαίσιο της συμβατικής αυτονομίας τους και σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 μπορούν να καταλήξουν σε σύναψη συμφωνίας.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

11. Σύμφωνα με το άρθρο 3(1) της Συμφωνίας "η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινοτικό επίπεδο και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξη της να παρέχεται εξίσου προς όλα τα μέρη". Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν στο εξής δικαίωμα να ερωτώνται για τη γνώμη τους από την Επιτροπή, τόσο σχετικά με τους προσανατολισμούς της κοινωνικής κοινοτικής πολιτικής, όσο και σχετικά με το περιεχόμενο της κοινοτικής δράσης σε αυτό τον τομέα. Η υποχρέωση της Επιτροπής να προωθεί τον κοινωνικό διάλογο είναι μεγαλύτερη από ό,τι η προγενέστερη διατύπωση που προέβλεπε το άρθρο 118B της Συνθήκης ΕΟΚ ("καταβάλλει προσπάθειες να αναπτύξει τον κοινωνικό διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο..."). Κατά τη Συμφωνία, η Επιτροπή "έχει το καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση" λαμβάνοντας "όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους".
12. Τα μέρη της Συμφωνίας, επομένως, ανέθεσαν στην Επιτροπή δυναμικό ρόλο προώθησης του διαλόγου αυτού και συγκεκριμένα να ενεργεί δραστήρια για την υπέρβαση των πιθανών δυσκολιών ή εμποδίων κάθε φύσης που θα μπορούσαν να παρουσιαστούν για τον ένα ή τον άλλο κοινωνικό εταίρο και θα μπορούσαν να παρακωλύσουν την πρόοδο. Μεταξύ των άλλων μέτρων που ενδέχεται να διευκολύνουν το διάλογο περιλαμβάνεται η οργάνωση συνεδριάσεων, η παροχή υποστήριξης για κοινές μελέτες ή σε μεικτές ομάδες εργασίας, καθώς και η παροχή τεχνικής βοήθειας που κρίνεται απαραίτητη για την υποστήριξη του διαλόγου.
13. Διευκολύνοντας τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για την εξασφάλιση "ισορροπημένης υποστήριξης προς όλα τα μέρη". Προς το σκοπό αυτό και για την εξασφάλιση της διαφάνειας και μιας ισόρροπης προσέγγισης, η Επιτροπή σήμερα αναθεωρεί τη βοήθεια που χορηγήθηκε πρόσφατα στους κοινωνικούς εταίρους. Μια ετήσια έκθεση της κατάστασης της υποστήριξης που παρέχεται θα εκδίδεται κατά τα προσεχή έτη από την Επιτροπή.

ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

14. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 3 της Συμφωνίας προβλέπουν ότι: "Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης. Αν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή".

Σημερινή κατάσταση

15. Είναι ουσιώδες να υπενθυμιστεί ότι, κατά την κατάρτιση των προτάσεών της, η Επιτροπή προσέφυγε πάντοτε σε μεγάλο βαθμό στην πρακτική της διαβούλευσης. Στον κοινωνικό τομέα, η διαβούλευση αυτή συχνά ασκείται στο πλαίσιο ορισμένων συμβουλευτικών επιτροπών, που έχουν κάθε μία δικό της τομέα ειδικής αρμοδιότητας και των οποίων η σύνθεση είναι τριμερής (κυβερνήσεις, εργοδότες και εργαζόμενοι), ενώ τα μέλη τους ορίζονται από

το Συμβούλιο, με πρόταση των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Ανάλογος συμβουλευτικός ρόλος ασκείται από τις διάφορες ισομερείς επιτροπές, που έχουν συσταθεί από την Επιτροπή σε τομείς όπου υφίσταται ή εκπονείται κοινή πολιτική. Σε άλλες περιπτώσεις, ανεπίσημες συνεδριάσεις επιτρέπουν τον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων του συγκεκριμένου τομέα σχετικά με τις διάφορες προτάσεις της Επιτροπής που μπορεί να έχουν κοινωνικές συνέπειες.

16. Παράλληλα με τη δράση αυτών των συμβουλευτικών επιτροπών, ακολουθούνται ειδικές διαδικασίες διαβούλευσης. Είναι ωφέλιμο να υπενθυμιστεί ότι η Επιτροπή συμφώνησε με τα μέλη της ομάδας καθοδήγησης του κοινωνικού διαλόγου², σχετικά με την παρακάτω διαδικασία διαβούλευσης για ορισμένες προτάσεις έκδοσης νομοθετικών πράξεων, στην οποία οι κοινωνικοί εταίροι απέδιδαν μεγάλη σημασία, αλλά που δεν ενέπιπτε στην αρμοδιότητα κανενός από τα υφιστάμενα συμβουλευτικά όργανα. Η γνώμη των κοινωνικών εταίρων ζητείται από κοινού για κάθε πρόταση σε δύο φάσεις: μια πρώτη διαβούλευση λαμβάνει χώρα με βάση ένα έγγραφο συζήτησης της Επιτροπής, ακολουθούμενη από μια δεύτερη διαβούλευση που λαμβάνει χώρα μέσα στους επόμενους 3 μήνες, με βάση ένα νέο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής λεπτομερέστερο και πλησιέστερο προς το σχέδιο το οποίο οι αρμόδιες υπηρεσίες φροντίζουν να υποβάλουν στην Επιτροπή. Μετά τις διαβουλεύσεις αυτές, οι υπηρεσίες της Επιτροπής καταρτίζουν κατάλογο των σημείων συμφωνίας και διαφωνίας, όπως εκφράστηκαν από τους κοινωνικούς εταίρους και το διαβιβάζουν στην Επιτροπή για να αποφασίσει αυτή τελικά σχετικά με την πρόταση.
17. Παράλληλα με αυτή την κοινή διαβούλευση σε δύο φάσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διεξήγαγαν και άλλες διαβουλεύσεις με εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς και τομείς υπηρεσιών, τους οποίους αφορούν περισσότερο οι επιμέρους εξεταζόμενες προτάσεις και επίσης με άλλες οργανώσεις οι οποίες δεν συμμετέχουν στον κοινοτικό κοινωνικό διάλογο.

Αυτή τη διαδικασία κοινής διαβούλευσης σε δύο φάσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επεξέτειναν και σε άλλες οργανώσεις, οι οποίες είναι αντιπροσωπευτικές τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό τομέα.
18. Αυτές οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις συνέβαλαν χωρίς αμφιβολία στην προσέγγιση των απόψεων και στη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης, έστω και αν εξακολούθησαν να υπάρχουν διαφορές απόψεων σε ορισμένες περιπτώσεις μεταξύ εκείνων που επιθυμούν νομοθεσία σε κοινοτικό επίπεδο και εκείνων που αντιτίθενται σ' αυτήν.

2 Συστάθηκε σε πολιτικό επίπεδο από εκπροσώπους της UNICE, της CEEP, της CES και της Επιτροπής.

Νέα προσέγγιση

19. Η Συμφωνία καθορίζει το περιεχόμενο αυτών των δύο φάσεων :

1η φάση

*Το άρθρο 3 παράγρ. 2 προβλέπει ότι "η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης".

2η φάση

Αν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή" (άρθρο 3 παράγρ. 3 της Συμφωνίας).

Υπό το φως της ήδη αποκτηθείσας εμπειρίας, η Επιτροπή προτείνει η διαδικασία να γίνει ως εξής:

- η πρώτη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους θα λαμβάνει χώρα με την παραλαβή της επιστολής της Επιτροπής. Η ζητούμενη διαβούλευση μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε γραπτά, είτε αν το επιθυμούν οι κοινωνικοί εταίροι, με την διοργάνωση ad hoc συνεδρίασης. Η περίοδος διαβούλευσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 6 εβδομάδες -
- η Επιτροπή θα προσδιορίσει τη θέση της υπό το φως των σχολίων που θα λάβει κατά την πρώτη διαβούλευση και θα αποφασίσει ως προς το αν είναι σκόπιμο να προχωρήσει στη δεύτερη φάση -
- η δεύτερη φάση της διαβούλευσης θα γίνει με την παραλαβή της δεύτερης επιστολής που θα στείλει η Επιτροπή, στην οποία θα περιέχεται η προβλεπόμενη πρόταση, συμπεριλαμβανομένης της ένδειξης ως προς την πιθανή νομική της βάση -
- με την ευκαιρία αυτής της δεύτερης διαβούλευσης, οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να επιδώσουν στην Επιτροπή μια γνώμη γραπτά και, εφόσον το επιθυμούν μέσω μιας ad hoc συνεδρίασης, όπου θα εκτίθενται τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας στις αντίστοιχες θέσεις τους επί του σχεδίου κειμένου. Ανάλογα με την περίπτωση, θα επιδίδουν σύσταση στην οποία θα εκθέτουν τις κοινές τους θέσεις επί του σχεδίου κειμένου. Η διάρκεια αυτής της δεύτερης φάσης δεν θα πρέπει επίσης να υπερβαίνει τις 6 εβδομάδες.

20. Οι νέες διαδικασίες διαβούλευσης δεν θα αντικαταστήσουν πλήρως τις παλαιές, ειδικά στις περιπτώσεις που αυτές συνεπάγονται την παρέμβαση καθιερωμένων τριμερών συμβουλευτικών επιτροπών. Ιδιαίτερα, οι ακόλουθες επιτροπές θα αποτελούν το μηχανισμό διαβούλευσης των κοινωνικών εταίρων, με τη διεξαγωγή εφόσον είναι απαραίτητο, διαβούλευσης σύμφωνα με το άρθρο 3 : Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια, την Υγιεινή και την Προστασία της Υγείας στο Χώρο Εργασίας - Συμβουλευτική Επιτροπή για την ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων. Οι δύο διαδικασίες μπορούν ενδεχομένως να διεξάγονται παράλληλα, ανάλογα με τα θέματα της ειδικής πρότασης. Η Επιτροπή θα φροντίζει, εντούτοις, να αποφεύγεται ο διπλός κόπος και να υπάρχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια σε όλα τα στάδια των διαφόρων διαδικασιών.

21. Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επανεξετάσει τη σημερινή λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου, με σκοπό να τον προωθήσει στο πλαίσιο της Συμφωνίας. Για το λόγο αυτό, προτίθεται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την ορθολογικοποίηση των διαφόρων διαδικασιών διαβούλευσης συμπεριλαμβανομένης και της τομεακής.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

22. Κατά την κατάρτιση των διαφόρων μέτρων που προτείνει περαιτέρω στο πρόγραμμα δράσης σχετικά με την εφαρμογή του Κοινοτικού Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο πολλές πρωτοβουλίες θεμελιώδους πολιτικής σημασίας να αποτελέσουν αντικείμενο σε βάθος διαβούλευσης στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Οι πρωτοβουλίες αυτές δεν υπαγόταν στην αρμοδιότητα καμιάς από τις υφιστάμενες συμβουλευτικές επιτροπές. Επιπλέον, τα συμπεράσματα της συνεδρίασης του Palais d'Egmont της 12ης Ιανουαρίου 1989, που εγκρίθηκαν ομόφωνα, εξουσιοδοτούσαν την ομάδα καθοδήγησης να ζητήσει από την Επιτροπή "να γίνεται διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το κάθε συγκεκριμένο σχέδιο ή πρόταση απόφασης υπό προετοιμασία".

Στο πλαίσιο της κοινής διαβούλευσης δύο φάσεων που η Επιτροπή είχε συμφωνήσει με τους εκπροσώπους της CES, της UNICE και του CEEP, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επεξέτειναν τις διαβουλεύσεις τους και σε άλλες οργανώσεις που είναι αντιπροσωπευτικές τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό τομέα.

23. Μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, του Πρωτοκόλλου για την Κοινωνική Πολιτική και της Συμφωνίας, ορισμένες οργανώσεις, οι οποίες δεν συμμετέχουν στο διεξαγόμενο κοινωνικό διάλογο, ζήτησαν επίσημα από την Επιτροπή να λαμβάνουν μέρος άμεσα στον κοινωνικό διάλογο. Για να μπορεί να λάβει θέση σχετικά με το θέμα αυτό, εν πλήρει γνώσει των γεγονότων, η Επιτροπή πραγματοποίησε μελέτη σχετικά με τις ευρωπαϊκές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, ώστε να κατανοήσει σαφέστερα τους διάφορους μηχανισμούς με τους οποίους καθιερώνονται αντιπροσωπευτικοί κοινωνικοί διάλογοι σε εθνικό επίπεδο και να καθορίσει ευκολότερα τον τρόπο με τον οποίο η διαδικασία αυτή μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.

Η μελέτη αυτή για τους κοινωνικούς εταίρους, της οποίας τα κύρια συμπεράσματα περιλαμβάνονται στο παράρτημα 3, διατίθεται στο κοινό κατόπιν αιτήσεως. Η Επιτροπή εξάγει τα ακόλουθα δύο συμπεράσματα από αυτή τη μελέτη:

- (α) η ποικιλία πρακτικής στα διάφορα κράτη μέλη είναι τέτοια, ώστε δεν υπάρχει ενιαίο πρότυπο το οποίο θα μπορούσε να ακολουθηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο -
- (β) εφόσον τα διάφορα συστήματα των κρατών μελών χρειάστηκαν μερικά χρόνια για να αναπτυχθούν και να επεκταθούν, θα ήταν πλάνη να φαντασθεί κανείς ότι μπορεί ένα ευρωπαϊκό σύστημα να δημιουργηθεί με διοικητική απόφαση μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα.
24. Η Επιτροπή εκτιμά, γενικά, ότι πρέπει να ζητείται η γνώμη των οργανώσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 της Συμφωνίας, στο μέτρο που ανταποκρίνονται στα ακόλουθα κριτήρια:

- είναι διεπαγγελματικές ή έχουν συσταθεί κατά κλάδο ή κατηγορία δραστηριοτήτων και είναι οργανωμένες σε ευρωπαϊκό επίπεδο -

- αποτελούνται από οργανώσεις, οι οποίες είναι αναγνωρισμένες οι ίδιες ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των δομών των κοινωνικών εταιριών των κρατών μελών, έχουν ικανότητα διαπραγμάτευσης συμφωνιών και είναι, στο μέτρο του δυνατού, αντιπροσωπευτικές σε όλα τα κράτη μέλη -
- έχουν επαρκείς δομές που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία διαβούλευσης.

Στο παράρτημα 2 αναφέρονται οι οργανώσεις οι οποίες, στην παρούσα φάση, ανταποκρίνονται γενικά στα κριτήρια αυτά. Ο κατάλογος αυτός θα αναθεωρηθεί υπό το φως της αποκτηθείσας εμπειρίας στο πλαίσιο των νέων διαδικασιών που θεσπίστηκαν με τη συμφωνία και την εξέλιξη του κοινωνικού διαλόγου.

25. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή αναγνωρίζει πλήρως ότι ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ UNICE, CEEP και CES επέτρεψε την απόκτηση σημαντικής εμπειρίας. Επίσης έλαβε γνώση της κοινής τους θέσης σχετικά με την εφαρμογή των νέων διαδικασιών που θεσπίζονται με τη Συμφωνία.
26. Υπάρχουν ορισμένες οργανώσεις που πληρούν τα κριτήρια που απαριθμούνται στην παράγραφο 24 και επομένως θα μπορούσαν να συμμετέχουν στη διαβούλευση. Η Επιτροπή δεν επιθυμεί να υιοθετήσει περιοριστική άποψη όσον αφορά αυτό το θέμα αλλά ταυτόχρονα έχει επίγνωση των πρακτικών προβλημάτων που τίθενται από την πληθώρα ενδεχόμενων παραγόντων. Μόνο οι ίδιες οι οργανώσεις είναι σε θέση να αναπτύξουν τις δικές τους δομές διαλόγου και διαπραγμάτευσης. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να προωθήσει την ανάπτυξη νέων δομών σύνδεσης μεταξύ όλων των κοινωνικών εταιριών προκειμένου να συμβάλει στην ορθολογικοποίηση και τη βελτίωση της διαδικασίας αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, θα επιδοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εκπροσώπηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
27. Αυτό ανακινεί το ερώτημα κατά πόσον είναι αναγκαίο, σε μια πρώτη φάση, να συσταθεί μια μορφή συμβουλευτικού οργανισμού ή επιτροπής συνδέσμου για την εκτέλεση των διαδικασιών που προβλέπονται κατά το άρθρο 3 της Συμφωνίας. Αφού μελέτησε προσεκτικά το θέμα, η Επιτροπή κρίνει ότι κατ' αυτό το αρχικό στάδιο ένα τέτοιο μέτρο δεν είναι ο καλύτερος τρόπος προώθησης του θέματος, παρόλο που αυτό θα πρέπει χωρίς αμφιβολία να επανεξετασθεί, με βάση την εμπειρία που θα προκύψει από την εξέλιξη της διαδικασίας.

Νέα προσέγγιση της διαβούλευσης: περίληψη

28. Εφεξής, η κατάσταση όσον αφορά την διαβούλευση των κοινωνικών εταιρών σχετικά με θέματα κοινωνικής πολιτικής παρουσιάζεται ως ακολούθως:
- η Επιτροπή θα συνεχίσει όπως και στο παρελθόν τις ευρείες διαβουλεύσεις προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η πολιτική της είναι η καταλληλότερη δυνατή σε σχέση με την οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα. Η διαβούλευση αυτή θα καλύψει το σύνολο των ευρωπαϊκών ή, κατά περίπτωση, εθνικών οργανώσεων που μπορεί να ενδιαφέρονται για την κοινοτική κοινωνική πολιτική.
 - Στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 3 της Συμφωνίας προβαίνει σε επίσημες διαβουλεύσεις με τις ευρωπαϊκές οργανώσεις κοινωνικών εταιρών, που απαριθμούνται στο παράρτημα 2 και πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 24.
 - Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι διαδικασίες αυτές ειδικής διαβούλευσης σύμφωνα με το άρθρο 3 της Συμφωνίας πρέπει να εφαρμόζονται για κάθε πρόταση σχετικά με τον κοινωνικό τομέα οποιαδήποτε και αν είναι η επιλεγείσα νομική βάση. Εξάλλου, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να προβεί σε ειδικές διαβουλεύσεις σχετικά με κάθε άλλη πρόταση σε οριζόντιο ή κλαδικό επίπεδο που έχει κοινωνικές συνέπειες.
 - Οι επίσημες διαβουλεύσεις των κοινωνικών εταιρών που προβλέπονται στο άρθρο 3 της Συμφωνίας μπορούν να καταλήξουν σε γνώμες, συστάσεις ή σε συμβατικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών, στους τομείς της αρμοδιότητάς τους.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

29. Με την ευκαιρία της διαβούλευσης με την Επιτροπή σχετικά με το περιεχόμενο πρότασης για κοινοτική δράση, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να εκφέρουν γνώμη ή, ενδεχομένως, σύσταση που διαβιβάζουν στην Επιτροπή. Εναλλακτικά, μπορούν επίσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3(4), "να πληροφορούν την Επιτροπή για την θέλησή τους να κινήσουν τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4". Εφόσον επιλέξουν αυτή τη λύση, μπορούν να κινήσουν, στο πλαίσιο της ανεξαρτησίας που διαθέτουν, διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε σύναψη άμεσης συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Η διάρκεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης μπορεί να είναι 9 μήνες και ακόμη να παραταθεί με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής.
30. Το θέμα κατά πόσον μια συμφωνία μεταξύ κοινωνικών εταίρων, που αντιπροσωπεύουν ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες ή κλάδους, αποτελεί επαρκή βάση για την Επιτροπή έτσι ώστε να αναστείλει τη νομοθετική της δράση, θα πρέπει να εξετασθεί κατά περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα τη φύση και το πεδίο εφαρμογής της πρότασης, καθώς και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο οποιασδήποτε συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων κοινωνικών εταίρων σχετικά με το θέμα το οποίο αφορά η πρόταση.
31. Οι κοινωνικοί εταίροι, οι οποίοι διεξάγουν τις διαπραγματεύσεις τους κατά τρόπο ανεξάρτητο, δεν είναι κατ'ουδένα τρόπο υποχρεωμένοι να περιοριστούν στο περιεχόμενο των προτάσεων που εκπονεί η Επιτροπή ή να επιφέρουν τροποποιήσεις, εννοούμενου ότι μόνον οι τομείς τους οποίους αφορά η πρόταση της Επιτροπής, μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο κοινοτικής δράσης. Οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι θα είναι εκείνοι οι οποίοι θα δεχτούν να διαπραγματευτούν μεταξύ τους. Η σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας εναπόκειται εξολοκλήρου στις διάφορες οργανώσεις. Ωστόσο η Επιτροπή εκτιμά ότι οι διατάξεις σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που περιέχονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της Συμφωνίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις οργανώσεις που υπογράφουν μια συμφωνία.
32. Η διάρκεια της διαπραγμάτευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 9 μήνες, εκτός εάν αποφασισθεί από κοινού από τους ενδιαφερομένους κοινωνικούς εταίρους και την Επιτροπή. Η Συμφωνία ανέθεσε στην Επιτροπή τη φροντίδα να εκτιμά τις πιθανότητες που έχουν τα δύο μέρη να επιτύχουν συμφωνία μέσα στην καθορισμένη περίοδο. Αυτό θα αποτρέψει τη διαιώνιση των διαπραγματεύσεων χωρίς διέξοδο, που θα κατέληγαν να παραλύσουν το κανονιστικό έργο της Επιτροπής. Η Επιτροπή θα ασκεί αυτό το καθήκον της εκτίμησης με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.
33. Προς το σκοπό αυτό, με τη λήξη της προθεσμίας των 9 μηνών, ή πριν, οι κοινωνικοί εταίροι υποβάλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τις διαπραγματεύσεις η οποία πληροφορεί την Επιτροπή :
- α) είτε ότι έχουν συνάψει συμφωνία και καλούν από κοινού την Επιτροπή να προτείνει στο Συμβούλιο την έγκριση απόφασης εφαρμογής -
 - β) είτε ότι έχουν συνάψει συμφωνία μεταξύ τους και προτιμούν να εξασφαλίσουν την εφαρμογή της συμφωνίας σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πρακτικές των κοινωνικών εταίρων και των κρατών μελών -

- γ) είτε ότι προτίθενται να εξακολουθήσουν τις διαπραγματεύσεις πέραν των προβλεπόμενων 9 μηνών και ότι για το σκοπό αυτό ζητούν από την Επιτροπή να καθορίσουν από κοινού νέα προθεσμία -
 - δ) είτε ότι είναι αδύνατον να καταλήξουν σε συμφωνία.
34. Στην περίπτωση που προβλέπεται στο σημείο (δ), η Επιτροπή θα εξετάσει τη σκοπιμότητα πρότασης υπό το φως των πραγματοποιηθεισών εργασιών νομοθετικής πράξης στον εν λόγω τομέα και θα διαβιβάσει τις αποφάσεις της στο Συμβούλιο. Θα γίνει επίσης διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στη Συνθήκη.
35. Σε κάθε περίπτωση και με την επιφύλαξη της αρχής της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, αρχή που διέπει τα άρθρα 3 και 4 της Συμφωνίας, η Επιτροπή κρίνει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να τηρείται ενήμερο στη διάρκεια όλων των φάσεων της διαδικασίας διαβούλευσης ή ενδεχόμενης διαπραγμάτευσης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.
36. Όσον αφορά τη διαβούλευση με τα κράτη μέλη, αυτή πρέπει να λαμβάνει χώρα όπως κατά το παρελθόν. Όσον αφορά την κατάσταση στις χώρες του ΕΟΧ, αναφέρθηκε παραπάνω ότι το πρωτόκολλο αποτελεί μέρος του κοινοτικού κεκτημένου, όπως άλλες διατάξεις της Συνθήκης Ε.Κ. Έτσι, μια απόφαση που λαμβάνεται με βάση το άρθρο 4 θα ισχύει και για τις χώρες του ΕΟΧ. Στην πράξη, οι οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων καλύπτουν κατά κανόνα τις χώρες αυτές, έτσι ώστε αυτές να ενσωματώνονται εκ των πραγμάτων σε όλες τις φάσεις διαβούλευσης, καθόσον άλλωστε η διαπραγμάτευση είναι υπόθεση των κοινωνικών εταίρων.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

37. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο πρέπει να εφαρμόζονται :

- α) είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και την πρακτική των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και των κρατών μελών - η διάταξη αυτή συμπληρώνεται από την ακόλουθη δήλωση :

"Τα 11 Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη δηλώνουν ότι ο πρώτος τρόπος εφαρμογής των συμφωνιών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο, στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 2, θα είναι η ανάπτυξη του περιεχομένου των συμφωνιών αυτών, με συλλογική διαπραγμάτευση και σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος και, συνεπώς, αυτός ο τρόπος εφαρμογής δεν συνεπάγεται υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν άμεσα τις εν λόγω συμφωνίες ή να εκπονούν κανόνες μεταγραφής τους, ούτε υποχρέωση να τροποποιούν τις ισχύουσες εσωτερικές διατάξεις για να διευκολύνουν την εφαρμογή τους".

- β) είτε, σε θέματα που καλύπτονται από το άρθρο 2, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου που λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα από τους αναφερόμενους στο άρθρο 2, παράγραφος 3, οπότε αποφασίζει με ομοφωνία.

Στην περίπτωση διαπραγματεύσεων που καταλήγουν σε συμφωνία, την οποία οι κοινωνικοί εταίροι αποφασίζουν να εφαρμόσουν εθελοντικά, οι όροι της συμφωνίας αυτής θα δεσμεύουν τα μέρη και θα ισχύουν μόνο για αυτά και μόνο σύμφωνα με την πρακτική και τις διαδικασίες που ισχύουν ειδικά για αυτά στα αντίστοιχα κράτη μέλη.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

38. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η εφαρμογή των συμφωνιών που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο κατόπιν κοινής αιτήσεως των κοινωνικών εταίρων, με απόφαση του Συμβουλίου, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, συνεπάγεται ότι το Συμβούλιο δεν έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει τη συμφωνία. Για το λόγο αυτό η Επιτροπή θα περιοριστεί να προτείνει οπωσδήποτε, μετά την εξέταση της συναφθείσας συμφωνίας μεταξύ κοινωνικών εταίρων, την έκδοση απόφασης σχετικά με τη συμφωνία όπως έχει υπογραφεί μεταξύ των μερών.
39. Ως θεματοφύλακας των συνθηκών, η Επιτροπή προετοιμάζει τις προτάσεις για απόφαση που πρόκειται να υποβάλει στο Συμβούλιο λαμβάνοντας υπόψη τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα των συμβαλλομένων μερών, την εντολή τους και την "νομιμότητα" κάθε ρήτρας που περιέχεται στη συλλογική σύμβαση σε σχέση προς το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και την τήρηση των διατάξεων σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που περιέχονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2. Οπωσδήποτε, η Επιτροπή προτίθεται να επισυνάπτει σε όλες τις προτάσεις που υποβάλλει στο Συμβούλιο σχετικά με τον εν λόγω τομέα, αιτιολογική έκθεση, καθώς και παρατηρήσεις και αξιολόγηση της συμφωνίας που έχει συναφθεί από τους κοινωνικούς εταίρους. Εφόσον η Επιτροπή κρίνει ότι δεν πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο πρόταση για απόφαση σχετικά με την εφαρμογή μιας συμφωνίας, πληροφορεί πάραυτα στα υπογράφοντα μέρη σχετικά με τους λόγους της απόφασής της.
40. Το άρθρο 4 παράγραφος 2 της Συμφωνίας δεν προβλέπει τη διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με αιτήσεις που υποβάλλονται στην Επιτροπή από τους κοινωνικούς εταίρους για την εφαρμογή μιας συμφωνίας μέσω απόφασης του Συμβουλίου. Ωστόσο, η Επιτροπή προτίθεται να πληροφορεί το Κοινοβούλιο αποστέλλοντάς του το κείμενο της συμφωνίας, συνοδευόμενο από την πρότασή της για απόφαση και την αιτιολογική έκθεση, έτσι ώστε να μπορεί, εφόσον το κρίνει σκόπιμο να διαβιβάσει τη γνώμη του στην Επιτροπή και το Συμβούλιο.
41. Η απόφαση του Συμβουλίου πρέπει να περιορίζεται στο να καθιστά δεσμευτικές τις διατάξεις της συμφωνίας που έχει συναφθεί μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, έτσι ώστε το κείμενο της συμφωνίας να μην αποτελεί μέρος της απόφασης αλλά να επισυνάπτεται σ' αυτήν.
42. Εφόσον το Συμβούλιο αποφασίσει, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 4 να μην θέσει σε εφαρμογή τη συμφωνία όπως αυτή συνάφθηκε από τους κοινωνικούς εταίρους, η Επιτροπή θα αποσύρει την πρότασή της για απόφαση και θα εξετάσει τη σκοπιμότητα να προτείνει, υπό το φως των πραγματοποιηθεισών εργασιών, νομοθετική πράξη στον εν λόγω τομέα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΜΕΣΩ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

43. Το άρθρο 2(4) της Συμφωνίας για την Κοινωνική Πολιτική επιτρέπει στα 11 κράτη μέλη να "αναθέτουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των οδηγιών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3". Το κράτος μέλος εξακολουθεί, εντούτοις, να έχει την ευθύνη για την εξασφάλιση του ότι "οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα σε συμβατική βάση" και για "να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις, ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία". Αυτή η θέση σε ισχύ μιας οδηγίας δια της συμβατικής οδού πρέπει να επέρχεται "το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 189".
44. Η διάταξη αυτή θεσπίζει, στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Ένδεκα, τη γενική αρχή δυνάμει της οποίας μπορούν να τίθενται σε ισχύ οι οδηγίες δια της οδού της συλλογικής σύμβασης. Η αρχή αυτή είχε ήδη αναγνωριστεί από την νομολογία του Δικαστηρίου³. Άλλωστε είναι σύμφωνη με τις διατάξεις θέσης σε ισχύ που έχουν θεσπιστεί από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας⁴ και από το Συμβούλιο της Ευρώπης⁵.
45. Το άρθρο 2(4) της Συμφωνίας των Ένδεκα πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένων υπόψη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 1 αυτής της Συμφωνίας: να προωθηθεί ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και να λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαίτερα στον τομέα των συμβατικών σχέσεων.
46. Κατά το άρθρο 2(4) δεν απαιτείται από τα κράτη μέλη η καθιέρωση ιδιαίτερης ή ειδικής διαδικασίας ούτε η ύπαρξη επίσημης ρητής εντολής που πρέπει να δοθεί στους κοινωνικούς εταίρους. Οι τελευταίοι δεν είναι αναγκασμένοι να υποβάλουν κοινή αίτηση πριν από τη διαπραγμάτευση της συμφωνίας για τη θέση σε ισχύ της οδηγίας. Το πραγματικό συμπέρασμα μιας συμφωνίας και η διαβίβασή του στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους θα έπρεπε να θεωρείται ως σιωπηρή κοινή αίτηση στο πλαίσιο του πρώτου εδαφίου του άρθρου 2(4).
47. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2(4) το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εξακολουθεί να είναι υπεύθυνο για την εξασφάλιση, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 189, της θέσπισης από τους κοινωνικούς εταίρους των απαραίτητων διατάξεων μέσω συμφωνίας και λαμβάνει "όλα τα απαραίτητα μέτρα που επιτρέπουν ανά πάσα στιγμή να εξασφαλίζονται τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία". Η διατύπωση αυτή, που αποτελεί ελαφρά τροποποιημένη παραλλαγή της διατύπωσης των αντίστοιχων διατάξεων ορισμένων οδηγιών⁶, προϋποθέτει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να προβλέπει τις διαδικασίες έτσι ώστε να επιτρέπεται, ενδεχόμενα, η πλήρωση των κενών που θα μπορούσε να παρουσιάζει η

3 Υπόθεση 193/83[1985], Συλλογή 427

4 Συμβάσεις ΔΟΕ αριθ. 100, 101, 106, 111, 171, 172 κ.τ.λ.

5 Άρθρο 35(1) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

6 Άρθρο 2 (1) της οδηγίας 92/56/ΕΟΚ της 24.6.1992.
Άρθρο 9 (1) της οδηγίας 91/533/ΕΟΚ της 14.10.1991.

συμφωνία η οποία θέτει σε εφαρμογή την οδηγία, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται για τους ενδιαφερομένους εργαζομένους η δυνατότητα να επωφελούνται πραγματικά από τα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία.

48. Σύμφωνα με το άρθρο 2(4), το κράτος μέλος οφείλει "να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία", έστω και αν μπορεί να αναθέσει στους κοινωνικούς εταίρους την εφαρμογή αυτής. Σχετικά με αυτό ισχύει το άρθρο 1 της Συμφωνίας σχετικά με μέτρα "στα οποία λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαίτερα στον τομέα των συμβατικών σχέσεων".

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

49. Η νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε από την συνύπαρξη δύο νομικών πλαισίων δράσης στον κοινωνικό τομέα είναι πολύπλοκη και θα είναι δύσκολο να διευθετηθεί.

Ο νέος ρόλος των κοινωνικών εταίρων αποτελεί σημαντικό βήμα, όμως θα απαιτηθεί χρόνος για να ενδυναμωθεί και να αναπτυχθεί. Η Επιτροπή θα πράξει ό,τι μπορεί για τη διεξαγωγή αυτών των νέων διαδικασιών με αποτελεσματικό αλλά και ευέλικτο τρόπο. Το σπουδαιότερο σ' αυτό το πρώιμο στάδιο της εφαρμογής των νέων μηχανισμών είναι να προβλεφθεί η δυνατότητα φυσικής εξέλιξης. Η δημιουργία βαριάς δομής δεν φαίνεται ότι θα δώσει τα καλύτερα αποτελέσματα σε ένα τόσο πρώιμο στάδιο.

Η Επιτροπή ελπίζει, επομένως, ότι η παρούσα Ανακοίνωση θέτει τους βασικούς κανόνες για την εφαρμογή των νέων διαδικασιών, με στόχο να διεξαχθούν οι εργασίες αποτελεσματικά και προσεκτικά.

Η ανάγκη για συνεχή αναθεώρηση των διαδικασιών, εντούτοις, έχει τονισθεί συχνά και η Επιτροπή αναλαμβάνει να καθιερώσει σχέδιο τακτικής εκτίμησης και επανεξέτασης σε συνεργασία με το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και τους ίδιους τους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με την αποκτηθείσα εμπειρία.

ΣΧΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ "ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ" ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΟ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ
(44/66), (άρθρο 2 § 1)

- * Η βελτίωση, ιδιαίτερα, του περιβάλλοντος εργασίας για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων -
- * οι συνθήκες εργασίας
- * η πληροφόρηση και η διαβούλευση των εργαζομένων -
- * η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, όσον αφορά τις ευκαιρίες τους στην αγορά της εργασίας και τη μεταχείριση κατά την εργασία -
- * η ένταξη των ατόμων που αποκλείονται από την αγορά της εργασίας.

ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΟΜΟΦΩΝΙΑΣ (11), (άρθρο 2 § 3)

- * η κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική προστασία των εργαζομένων -
- * η προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας -
- * η συλλογική εκπροσώπηση και άμυνα των συμφερόντων των εργαζομένων και των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης -
- * οι συνθήκες απασχόλησης των πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Κοινότητας -
- * οι οικονομικές συνεισφορές που αποβλέπουν στην προώθηση και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

* ΡΗΤΩΣ ΕΚΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ (άρθρο 2 § 6)

- * αμοιβές -
- * δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, δικαίωμα απεργίας, δικαίωμα ανταπεργίας.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΚ

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (54/76)

- * άρθρο 49 : ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων -
- * άρθρο 54 : δικαίωμα εγκατάστασης -
- * άρθρο 57 : αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων -
- * άρθρο 125 (νέο) : ΕΚΤ (απόφαση εφαρμογής) -
- * άρθρο 127 (νέο) : επαγγελματική κατάρτιση -
- * άρθρο 118 Α : υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας -
- * άρθρο 100 Α, άρθρο 43 : γεωργία -
άρθρο 75 : μεταφορές.

ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΟΜΟΦΩΝΙΑΣ (12)

- * άρθρο 51 : κοινωνική ασφάλιση
(μέτρα απαραίτητα για την ελεύθερη κυκλοφορία) -
- * άρθρο 100 : εσωτερική αγορά -
- * άρθρο 130 Δ : αποστολή, στόχοι προτεραιότητας και οργάνωση των Διαρθρωτικών Ταμείων -
- * άρθρο 235

Κατάλογος οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων που αντιστοιχεί στο σημειοστάδιο των κοιτηρίων της παραγράφου 24 της Ανακοίνωσης

1. Γενικές διεπαγγελματικές οργανώσεις:
 - Ένωση συνομοσπονδιών της βιομηχανίας και των εγχοτοτών της Ευρώπης και κλαδικές οργανώσεις της (UNICE)
 - Ευρωπαϊκό κέντρο της δημόσιας επιχείρησης (CEEP)
 - Ευρωπαϊκή συνομοσπονδία ενώσεων εργαζομένων και οι συνδικαλιστικές επιτροπές της (CES)
2. Διεπαγγελματικές οργανώσεις που εκπροσωπούν ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων ή επιχειρήσεων:
 - Ευρωπαϊκή ένωση βιοτεχνίας και ΜΜΕ, UEAPME, EUROPMI και λοιπές συνδεδεμένες οργανώσεις
 - Ευρωπαϊκή συνομοσπονδία στελεχών (CEC)
 - Eurocadres
3. Ειδικές οργανώσεις:
 - EUROCHAMBRES
4. Κλαδικές οργανώσεις που δεν είναι συνδεδεμένες σε διεπαγγελματικό επίπεδο
 - Ευρωπαϊκή συνομοσπονδία λιανικού και χονδρικού εμπορίου (EUROCOMMERCE)
 - Επιτροπή γεωργικών επαγγελματικών οργανώσεων της ΕΚ/Γενική επιτροπή γεωργικής συνεργασίας της ΕΚ (COPA/COGECA)
 - Ένωση συνεταιρισμών ευρωπαϊών ασφαλιστών (ACME)
 - Διεθνής ένωση μεσαζόντων ασφάλισης και αντασφάλισης (BIPAR)
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ασφαλίσεων (CEA)
 - Τραπεζική ομοσπονδία της ΕΚ
 - Όμιλος ταμειωτηρίων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (GCECEE)
 - Ένωση συνεργασίας τραπεζών της ΕΚ
 - Ευρωπαϊκή ομοσπονδία ξύλου (FEB)
 - Ευρωπαϊκή ομοσπονδία βιομηχανίας κατασκευών
 - Συνομοσπονδία εθνικών ενώσεων ξενοδοχείων και εστιατορίων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (HOTREC)
 - Ευρωπαϊκή οργάνωση περιφερειακών αερογραμμών (ERA)

-
1. Ανάλογα με τις ανάγκες θα γίνεται επίσης διαβούλευση με τις κλαδικές οργανώσεις της UNICE και τις συνδικαλιστικές επιτροπές της CES (βλ.κατηγορία 1).

- Ένωση διεθνών πολιτικών αεροδρομίων (ACI)
- Ένωση αερομεταφορών
- Ένωση αεροπορικών εταιριών ΕΚ (ACE)
- Ένωση ευρωπαϊκών αερογραμμών (ΑΕΑ)
- Ευρωπαϊκή οργάνωση λεμβούχων
- Διεθνής ένωση εσωτερικής ναυσιπλοΐας
- Ένωση πλοιοκτητών ΕΚ
- Κοινότητα ευρωπαϊκών σιδηροδρόμων (CCFE)
- Διεθνής ένωση οδικών μεταφορών

Κύρια συμπεράσματα της "Μελέτης για τους κοινωνικούς εταίρους (αντιπροσωπευτικότητα)"

Κύριος στόχος της μελέτης είναι να δοθεί μια εικόνα του τι αντιπροσωπεύουν ορισμένες ευρωπαϊκές διεπαγγελματικές ομοσπονδίες (η ακριβής επιλογή εξηγείται παρακάτω). Δεν αποσκοπεί να δώσει μια πλήρη περιγραφή η οποία να καλύπτει όλες τις αντιπροσωπευτικές διεπαγγελματικές ή κλαδικές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο.

Βασικά ζητήματα τα οποία εξετάζονται στην αρχική φάση (εκθέσεις των εμπειρογνομόνων)

Στην πρώτη φάση της μελέτης εκπονήθηκε μια έκθεση, αποτελούμενη από δύο μέρη, για κάθε κράτος μέλος από ένα ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα της κάθε χώρας. Το πρώτο μέρος των εκθέσεων των εμπειρογνομόνων παρέχει τα βασικά στοιχεία τα οποία δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα αντιπροσωπευτικότητας των εργοδοτικών οργανώσεων και των εργατικών συνδικάτων εντός των πλαισίων τόσο των επίσημων διαβουλεύσεων όσο και της συλλογικής διαπραγμάτευσης:

- αν υπάρχουν συστήματα για επίσημη ή αμοιβαία αναγνώριση των κοινωνικών εταίρων, ποια κριτήρια χρησιμοποιούνται για να αποφασισθεί κατά πόσο αυτά είναι αντιπροσωπευτικά;
- η ύπαρξη επίσημων μηχανισμών διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους σε εθνικό, κλαδικό ή περιφερειακό επίπεδο: ποιος συμμετέχει σ'αυτούς;
- στο πλαίσιο τόσο των επίσημων διαβουλεύσεων (εθνικό,περιφερειακό ή κλαδικό επίπεδο) όσο και των διαπραγματεύσεων, ευρετήριο των σχετικών νομικών και διοικητικών πολιτικών κανόνων που αφορούν τις συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, ιδιαίτερα κανόνες που αφορούν τη συμμετοχή και/ή την εξαίρεση ορισμένων οργανώσεων.

Το δεύτερο μέρος των εκθέσεων εμπειρογνομόνων αποτελείται από "επί μέρους φύλλα στοιχείων" για κάθε σχετική (εντός του πλαισίου της μελέτης) οργάνωση εργοδοτών και εργαζομένων στην υπόψη χώρα με αναφορά:

- του τύπου του τομέα δραστηριότητάς της (καλυπτόμενα επαγγέλματα) -
- ποσοτικών στοιχείων: σχετικά με τον αριθμό των μελών της και τις οργανώσεις που υπάγονται σ'αυτή -
- ποιοτικών στοιχείων ιδιότητας μελών: τύπος συμμετοχής σ'αυτήν (π.χ. υπέρ- ή υποεκπροσώπηση ορισμένων κατηγοριών ή κλάδων) -
- του ρόλου της στη συλλογική διαπραγμάτευση: σε ποιο βαθμό η οργάνωση συμμετέχει στη σύναψη συλλογικών συμβάσεων -
- του ρόλου της στις διαβουλεύσεις: η συμμετοχή της στις επίσημες διαβουλεύσεις σε εθνικό επίπεδο (αν ενδείκνυται περισσότερο, σε κλαδικό ή περιφερειακό επίπεδο) -
- των δεσμών της οργάνωσης με άλλες οργανώσεις, ιδιαίτερα συμμετοχή της σε οργανώσεις ανωτέρου επιπέδου (εθνικού, ΕΚ), και
- εκπροσώπησης, άμεσης και έμμεσης στις ετήσιες συνεδριάσεις της ΑΟΕ.

Επιλογή οργανώσεων που καλύπτονται από τη μελέτη.

Η μελέτη ασχολείται με ευρωπαϊκές ομοσπονδίες εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων σε διεπαγγελματικό επίπεδο. Η επιλογή των "σχετικών" οργανώσεων για τους σκοπούς της μελέτης αυτής έχει ως εξής:

συμπεριλήφθηκαν ομοσπονδίες που έχουν ως μέλη τους οργανώσεις με σαφή λειτουργία την εκπροσώπηση των συμφερόντων των μελών τους είτε ως εργοδοτικών είτε ως συνδικαλιστικών οργανώσεων, στο πλαίσιο τόσο των διαπραγματεύσεων (με την "άλλη πλευρά") όσο και των διαβουλεύσεων. Ορισμένες οργανώσεις συμπεριλήφθηκαν στη μελέτη παρά το ότι δεν ήταν εκ των προτέρων εντελώς σαφές σε ποιο βαθμό ικανοποιούσαν το κριτήριο αυτό, καθώς ένας από τους σκοπούς της μελέτης είναι η διευκρίνιση της φήμης αυτών. Ορισμένες οργανώσεις προστέθηκαν στον κατάλογο των

"σχετικών" οργανώσεων, λόγω του ότι είχαν προβάλει ρητά στην Επιτροπή το αίτημα να συμπεριληφθούν στον Κοινωνικό Διάλογο.

Ειδικότερα, επελέγησαν 12 ομοσπονδίες για τους ακόλουθους λόγους:

- οι UNICE, CEEP και ETUC λόγω του ότι ήδη συμμετέχουν στον κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο -
- από πλευράς συνδικάτων οι ακόλουθες δύο οργανώσεις που ζητούν να συμμετάσχουν στον κοινωνικό διάλογο: CEC και CESI -
- από πλευράς εργοδοτών οι UEAPME, EUROPMI και ενδεχομένως η EMSU που διατύπωσαν ανάλογα αιτήματα από μέρους των ΜΜΕ - οι AECM και CEDI, που αντιπροσωπεύουν επίσης ΜΜΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προστέθηκαν ώστε να καταστεί δυνατή μία πληρέστερη σύγκριση μεταξύ αυτών των "ανταγωνιζόμενων" οργανώσεων -
- η EUROCOMMERCE, παρά το ότι δεν είναι διεπαγγελματική αλλά πολικλαδική οργάνωση με επίσης σημαντική συμμετοχή ΜΜΕ σ,αυτή, ζήτησε επίσης να αναγνωρισθεί ως ο πρώτος εκπρόσωπος του εμπορικού κλάδου στις κοινωνικές υποθέσεις αντί της UNICE. Η ECWITA, μερικώς ανταγωνιστική κλαδική ομοσπονδία (μαζί με τη EUROCOMMERCE), συμπεριελήφθη για να διευκρινισθεί η κατάσταση σε ό,τι αφορά τον εμπορικό κλάδο (χονδρικής). Το γεγονός ότι δεν συμπεριελήφθησαν άλλες κλαδικές ομοσπονδίες δεν συνεπάγεται ότι αυτές ήταν λιγότερο αντιπροσωπευτικές, είτε στον κλάδο τους είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά απλώς στους άλλους κλάδους δεν ανέκλυαν με παρόμοιο τρόπο ζητήματα αναφορικά με την αντιπροσωπευτικότητα.

Η συμπερίληψη ορισμένων ομοσπονδιών στην μελέτη αυτή κατ,οιδήνα τρόπο δεν θίγει την αντιπροσωπευτικότητά τους. Σημαίνει κυρίως ότι υπήρχε ανάγκη περισσότερων πληροφοριών σχετικά με το τι αντιπροσωπεύουν και σχετικά με τις σχέσεις τους (και μεταξύ τους). Ορισμένες άλλες ευρωπαϊκές οργανώσεις, οι οποίες είναι από μόνες τους πολύ σημαντικότερες από ορισμένες από αυτές που μόλις αναφέρθηκαν, δεν συμπεριλήφθηκαν καθόσον δεν χρειαζόταν, εντός του πλαισίου της εφαρμογής του κοινωνικού πρωτοκόλλου, τέτοιες διευκρινίσεις ως προς αυτές.

Χρησιμοποιηθείσα μεθοδολογία

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 1992 - Ιουλίου 1993. Αρχικά η εργασία έγινε κυρίως από εθνικούς εμπειρογνώμονες επιλεγέντες από την Επιτροπή, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για την εκπόνηση σχεδίου έκθεσης για τη χώρα τους με το παραπάνω περιγραφέν περιεχόμενο. Στην επόμενη φάση όλες οι εκθέσεις των 12 χωρών αναλύθηκαν και συνοψίστηκαν από τις υπηρεσίες της ΓΔ V με τη μορφή των καλούμενων "ταχέων αναλύσεων" μέρος Α και Β που βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό στις εκθέσεις αλλά και που περιείχαν επίσης στοιχεία, τα οποία είχαν παρασχεθεί από τους εμπειρογνώμονες στην Επιτροπή μετά την ολοκλήρωση της τελικής τους έκθεσης.

Τα έγγραφα αυτά εστάλησαν στη συνέχεια προς τις 12 εξεταζόμενες ευρωπαϊκές ομοσπονδίες ώστε να τους δοθεί μια ευκαιρία να αντιδράσουν σε ό,τι αφορά τις περιγραφές τους και να επαληθεύσουν την ορθότητα των στοιχείων, ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με τη δική τους οργάνωση. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα προσωρινά αποτελέσματα συζητήθηκαν επίσης με αυτές (σε ανεπίσημες, διμερείς συναντήσεις). Ομοίως, τα έγγραφα αποτέλεσαν το αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων με τις εθνικές υπηρεσίες των κρατών μελών (στις περισσότερες περιπτώσεις το υπουργείο Εργασίας ή Κοινωνικών Υποθέσεων), οι οποίες συνεργάστηκαν στενά σ,αυτή τη μελέτη από την αρχή του Σεπτεμβρίου του 1992 με τις συνεδριάσεις των γενικών διευθυντών για τις Συνθήκες Εργασίας και όλες διόρθωσαν τα αρχικά σχέδια.

Το τελευταίο σχέδιο βασίζεται ακόμη, ως εκ τούτου, στην αρχική εργασία των εθνικών εμπειρογνομώνων αλλά έχει επίσης ενσωματωμένα πολλά σχόλια και στοιχεία προερχόμενα από τους οργανισμούς και υπηρεσίες με τους οποίους έγινε διαβούλευση.

Η μελέτη επικεντρώνεται ιδιαίτερα στα ακόλουθα θέματα:

1. **Ποια συστήματα υπάρχουν στα κράτη μέλη για την αναγνώριση των κοινωνικών εταίρων;**

Για τη συλλογική διαπραγμάτευση, στις περισσότερες χώρες η αμοιβαία αναγνώριση αποτελεί το βασικό μηχανισμό, αλλά ενίοτε απαιτείται η εκπλήρωση πρόσθετων επίσημων ή νομικών προϋποθέσεων. Σε ορισμένες χώρες υπάρχουν μηχανισμοί (π.χ. ποσοτικά κριτήρια θεσπισμένα από τη νομοθεσία ή κατ'άλλο τρόπο) για να γίνεται διάκριση μεταξύ οργανώσεων με (τον πιο) σημαντικό αριθμό μελών και οργανώσεων που είναι λιγότερο αντιπροσωπευτικές.

Για άλλους σκοπούς (π.χ. εκπροσώπηση σε συμβουλευτικά σώματα), στα μισά από τα κράτη μέλη υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί αναγνώρισης οι οποίοι έχουν διαφορετικά ή πρόσθετα χαρακτηριστικά ως προς εκείνους που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Η μελέτη δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη πολυμορφία στα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τα συστήματα και τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων και ότι είναι δύσκολο να εξευρεθεί ένας κοινός παρονομαστής, ο οποίος θα μπορούσε εύκολα να μεταφερθεί σε κοινοτικό επίπεδο, πέραν της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης για διαπραγματευτικούς σκοπούς.

2. **Στα επίσημα συστήματα αναγνώρισης των κοινωνικών εταίρων, ποια κριτήρια χρησιμοποιούνται για να κριθεί κατά πόσον είναι αντιπροσωπευτικοί;**

Τα συστήματα αυτά, όταν υπάρχουν, κάνουν χρήση (ενίοτε σιωπηρή) ποσοτικών κριτηρίων διαφόρων τύπων σε περίπου τα μισά από τα κράτη μέλη. Γενικά, τα ποιοτικά κριτήρια φαίνεται να είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντικά. Η μελέτη επιβεβαιώνει τη μεγάλη πολυμορφία των χρησιμοποιούμενων προσεγγίσεων.

3. **Ποιοι επίσημοι μηχανισμοί υφίστανται σε εθνικό επίπεδο για τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους;**

Τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν τουλάχιστον ένα επίσημο σώμα για διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, κυμαινόμενης σημασίας. Ο περισσότερος επικρατών τύπος είναι κάποιο είδος "κοινωνικού και οικονομικού συμβουλίου".

4. **Ποιος συμμετέχει σ'αυτές τις επίσημες διαβουλεύσεις;**

Κατά κανόνα, οι σημαντικότερες κεντρικές εθνικές ομοσπονδίες που είναι εταίροι των UNICE και ETUC καταλαμβάνουν τις περισσότερες από τις έδρες στα επίσημα σώματα διαβουλεύσεων που αναφέρονται στο σημείο 3. Εντούτοις, στις περισσότερες των περιπτώσεων ένας μικρότερος αριθμός εδρών παραχωρείται σε άλλες οργανώσεις.

5. **Οι 12 εξετασθείσες ανεξάρτητες οργανώσεις εργοδοτών ή εργαζομένων σε επίπεδο ΕΚ τι αντιπροσωπεύουν σε κάθε κράτος μέλος; Τι μπορεί να προκύψει από αυτό αναφορικά με τη "σημασία τους" ως προς την αντιπροσωπευτικότητά τους στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.**

Η μελέτη σινοψίζει τι αντιπροσωπεύει βασικά κάθε μία από τις εξετασθείσες 12 ευρωπαϊκές ομοσπονδίες στο επίπεδο κάθε κράτους μέλους χωρίς να υπεισέρχεται πολύ σε λεπτομέρειες σχετικά με αδύνατα ή ισχυρά σημεία ενδέχεται να έχουν στους συγκεκριμένους τομείς.

Εντούτοις, με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης είναι επίσης δυνατό να καταλήξουμε στην ακόλουθη ανάλυση των εξετασθεισών οργανώσεων.

1 **Στην πλευρά των εργοδοτών**

- Η αντιπροσωπευτικότερη γενική εργοδοτική ομοσπονδία που καλύπτει όλους τους βιομηχανικούς κλάδους είναι η UNICE - η CEEP αναγνωρίζεται επίσης γενικά ως εργοδοτική ομοσπονδία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

- Εργοδοτικές ομοσπονδίες ή ενώσεις οι οποίες είναι πολύ αντιπροσωπευτικές για συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή συγκεκριμένες πλευρές δραστηριοτήτων τους, ιδιαίτερα:
 - σε ό,τι αφορά τις ΜΜΕ: η **UEAPME** (και η κοινή της δομή με την **EUROPMI**) -
 - ίσως στην ίδια κατηγορία επίσης η **EUROCOMMERCE** η οποία αποτελεί αντιπροσωπευτική πολυκλαδική οργάνωση με πολλά μέλη ΜΜΕ και η οποία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι τα μέλη της απασχολούν περίπου 20.000.000 άτομα (αλλά υφίσταται μεγάλη αλληλοεπικάλυψη με την **UNICE**). Εντούτοις, θα μπορούσαν επίσης να βρεθούν επιχειρήματα για να θεωρηθεί ως η πιο αντιπροσωπευτική εργοδοτική οργάνωση του εμπορικού κλάδου -
 - σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες κατάρτισης ή απασχόλησης, π.χ., οργανώσεις όπως οι **EUROCHAMBRES, CECOP, YES FOR EUROPE** -
 - σε ό,τι αφορά άμεσα τα ελευθέρια επαγγέλματα: η **SEPLIS** (δεν καλύπτεται από την μελέτη και η αντιπροσωπευτικότητά της θα πρέπει να αποδειχθεί).
 - Σημαντικά αντιπροσωπευτικές κλαδικές εργοδοτικές ομοσπονδίες ή ενώσεις με τις οποίες θα γίνεται διαβούλευση σε ό,τι αφορά τις προτάσεις που σχετίζονται άμεσα με τους συγκεκριμένους τους κλάδους.

II Στην πλευρά των συνδικαλιστικών οργανώσεων

- Η αντιπροσωπευτικότερη γενική διεπαγγελματική συνδικαλιστική ομοσπονδία είναι η **ETUC**. Υπάρχει ακόμη μία γενική συνδικαλιστική ομοσπονδία που ισχυρίζεται ότι είναι αντιπροσωπευτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο: η **CESI**. Εντούτοις, ο συνολικός αριθμός των μελών της, τα οποία κατά κύριο λόγο ανήκουν στο δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα, εκτιμάται να είναι της τάξης περίπου του 1/10 εκείνου της **ETUC**. Η **CESI** δεν έχει εταίρους στη Δανία, στην Ελλάδα και την Ιρλανδία. Ο ρόλος των οργανώσεων μελών της τόσο στις συλλογικές διαπραγματεύσεις όσο και στις επίσημες διαβουλεύσεις σε εθνικό επίπεδο δεν είναι πολύ σημαντικός στα περισσότερα λοιπά κράτη μέλη. Η **CESI** δεν είναι πιθανόν να αναγνωρισθεί από τις εργοδοτικές ομοσπονδίες ως πολύ σημαντικός διαπραγματευτικός εταίρος σε επίπεδο ΕΚ.
- Συνδικαλιστικές ομοσπονδίες ή ενώσεις που είναι πολύ αντιπροσωπευτικές για συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την κατηγορία ανωτέρων υπαλλήλων ή διευθυντικών στελεχών: **CEC**.

Η ίδια κατηγορία είναι επίσης οργανωμένη στο εσωτερικό της **ETUC** ως **EUROCADRES** η οποία πιστεύεται ότι είναι τουλάχιστον εξίσου αντιπροσωπευτική.
- Σημαντικά αντιπροσωπευτικές κλαδικές συνδικαλιστικές ομοσπονδίες ή ενώσεις, με τις οποίες θα γίνεται διαβούλευση επί των προτάσεων που σχετίζονται άμεσα με τους συγκεκριμένους κλάδους τους.

Τα αποτελέσματα της μελέτης παρουσιάζονται σε τρία ξεχωριστά παραρτήματα.

Στο παράρτημα I παρουσιάζονται τα κύρια ευρήματα της μελέτης.

Το παράρτημα II περιέχει συνοπτικούς πίνακες που παρουσιάζουν μια επισκόπηση των εθνικών εταιρών που συμμετέχουν στις 12 ευρωπαϊκές ομοσπονδίες που καλύπτονται από την παρούσα μελέτη. Οι απαντήσεις στην ερώτηση 5 προκύπτουν κυρίως από τους πίνακες αυτούς.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι ομοσπονδίες έχουν περισσότερες από μία οργανώσεις εταιρών ανά χώρα και οι πίνακες δεν δίνουν πάντοτε μια επισκόπηση όλων των οργανώσεων εταιρών στην εν λόγω χώρα (βλ. επεξηγηματικές σημειώσεις των πινάκων).

Το παράρτημα III παρουσιάζει πολύ αναλυτικότερα από το παράρτημα I μια επισκόπηση των απαντήσεων στις ερωτήσεις 1 έως 4 σε χωριστά κεφάλαια για κράτος μέλος.

Τα τρία παραρτήματα της μελέτης διατίθενται στην Επιτροπή σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Λειτουργικό σχεδιάγραμμα σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της Συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική

